

L'ANUARI DE PSICOLOGIA DE LA SOCIETAT VALENCIANA DE PSICOLOGIA: DEU ANYS DE DESENVOLUPAMENT DE LA PSICOLOGIA CIENTÍFICA I PROFESSIONAL EN VALENCIÀ

Josep Lluís Melià*

Des de la darrereria dels anys vuitanta del segle XX, un grup de psicòlegs, tant professionals aleshores vinculats al Col·legi de Psicòlegs del País Valencià, com acadèmics vinculats a la Facultat de Psicologia de la Universitat de València, sentíem la necessitat professional, social i si volem també personal, vital, d'acostar la psicologia a la nostra llengua o, tant se val, el valencià a la psicologia, i posar de manifest el que hauria de ser senzill, natural i palès, que la psicologia dels valencians és fa en valencià –sense cap renúncia a una psicologia científica i a una pràctica professional rigorosa, sense cap concessió a les vel·leïtats circumstancials de la història. I va ser a la tardor de 1991 que aquelles converses esdevingueren reunions i aquells anhels es tornaren fets, i al poc, el 21 de febrer de 1992, va quedar registrada la Societat Valenciana de Psicologia amb la finalitat explícita de promoure l'ús del valencià en l'àmbit científic, acadèmic i professional de la psicologia, difondre la psicologia en la societat valenciana i propiciar la recerca, les publicacions i tota mena d'activitats de la psicologia científica en valencià.

Totes les societats necessiten òrgans d'expressió, de comunicació, que difonguen la seua tasca, que sembren la seua llavor. Però la Societat Valenciana de Psicologia, d'acord amb els principis que guiaren la seua fundació, no en va crear un òrgan d'expressió. En lloc d'això, va crear una revista científica de psicologia íntegrament feta en valencià, a excepció dels abstracts en anglès característics de tota revista científica no editada íntegrament en anglès. Així, el

* Universitat de València.

1944 veia la llum el primer volum de l'*Anuari de Psicologia de la Societat de Psicologia*, una revista científica de psicologia en valencià. Un òrgan d'expressió, no solament per a la Societat Valenciana de Psicologia, sinó també per a tots aquells psicòlegs i professionals afins interessats a donar a conèixer les seues investigacions o avanços professionals en la nostra llengua. Un òrgan obert a la creació científica i l'avanç professional en psicologia, semblant als que podem trobar en qualsevol altra llengua.

Encara que obert a contribucions professionals i reflexions teòriques en forma d'assaigs, la característica essencial de l'*Anuari*, allò que el defineix i el diferencia, i el que el fa justament fort i testimoni, és el seu caràcter de revista científica. Aquest caràcter implica que tots els articles presentats per ser publicats són avaluats sota el conegut procediment de «revisió per iguals», anònimament i amb totes les garanties usuales de qualsevol altra revista científica de psicologia. Aquest caràcter distintiu és, al meu parer, la qüestió essencial. És fàcil trobar butlletins, revistes, publicacions en la nostra llengua. No és pas fàcil, però, trobar publicacions de psicologia científica en valencià. I encara és més difícil trobar una revista de psicologia científica en valencià que seguisca totes les normes de rigor usuales en les revistes científiques. I això és justament el que és l'*Anuari* des del seu naixement: una revista de psicologia científica editada en valencià.

En uns temps en què l'anglès ha esdevingut la llengua dominant en les comunicacions científiques, en un temps en què les autoritats polítiques, educatives i científiques han planificat i dut a terme la deliberada destrucció del teixit científic de comunicació en qualsevol llengua no anglesa, valorant els treballs pel lloc de publicació i no pas pel contingut científic, en aquest context, encetar i sostenir una revista científica en qualsevol llengua que no siga l'anglès és una tasca contracorrent. Si, a més a més, aquesta llengua està sotmesa a fortes pressions regressives, la tasca esdevé, en si mateixa, un signe i un símbol, en termes científics però també en termes històrics. El famós aforisme «el mitjà és el missatge» es fa pales a l'*Anuari*. Fer l'*Anuari*, traure tots i cadascun dels seus volums al llarg d'aquests deu anys, el simple fet que l'*Anuari* existisca, és un missatge clar. La sola presència de l'*Anuari* diu que es fa i es pot fer ciència –en aquest cas psicologia– en valencià, que la qualitat de la investigació no depèn de la llengua en què s'expressa, que és un dret, i si voleu fins i tot un deure, per a la comunitat científica, desenvolupar la ciència al si de la nostra cultura i la nostra llengua. Aquest és un missatge pertorbador, silenciosament lluminós, en mig d'un món progressivament homogeni on les persones massa sovint obliden el que són, orientats pel que, creuen, convé ser. I nosaltres, és clar, nosaltres som valencians, psicòlegs professionals i científics valencians que fan psicologia científica en valencià. El desenvolupament del coneixement científic és el cor del desenvolupament tecnològic i social, un nucli essencial de tota cultura i un

model paradigmàtic per a la resta de la societat. La llengua en què es fa i es difon la ciència no és, doncs, indiferent per al futur d'una cultura i d'una societat. La presència de l'Anuari com a revista de psicologia científica en valencià contribueix a desenvolupar el vocabulari psicològic i la llengua, crea nou coneixement psicològic en la nostra llengua, impulsa l'ús del valencià a noves investigacions, estimula l'ús del valencià entre els professionals en tots els àmbits –clínic, educatiu, empresarial...–, incrementa la sensibilitat pels aspectes psicològics de l'ús de la llengua i fa normal el que sempre hauria de ser normal: l'ús natural de la llengua en l'àmbit científic i professional.

Com a revista científica de psicologia, l'Anuari s'ha caracteritzat per ser una revista *orientada a tots els àmbits de la psicologia*, és a dir, oberta a la generalitat dels diversos camps i temàtiques de la psicologia científica. Amb una sensibilitat especial pels articles que donen perspectiva, que aporten una revisió d'àrees de desenvolupament de psicologia científica, l'Anuari ha publicat articles sobre gairebé totes les gran àrees temàtiques de la psicologia científica, signats per investigadors i professionals no solament del nostre àmbit lingüístic. En la taula 1 trobareu una classificació de les àrees de contingut dels articles d'aquests primers deu anys de l'Anuari. Els treballs han estat classificats segons el que ens ha semblat que és el seu principal contingut temàtic; encara que alguns treballs podrien haver-se classificat d'una altra manera, la taula 1 deixa ben clar que cap àmbit psicològic no és aliè a l'Anuari.

Hi destaca l'àmbit de la psicologia del llenguatge i la psicolingüística, un espai on cal ressenyar dos trets particulars: d'una banda, la publicació per Adell, Carbonell, Cortés, Luque, Mansanet i Melià, el 1997, de l'informe de la Societat Valenciana de Psicologia, a petició del Consell Valencià de Cultura, sobre la realitat psicolingüística valenciana; d'una altra banda, la publicació, el 2004, d'un monogràfic sobre llengua, psicologia i societat.

L'informe de 1997 va suposar una tasca de reflexió i anàlisi des d'un punt de vista psicològic sobre la situació de l'ús de la llengua i les implicacions psicològiques, i va introduir nous conceptes i una perspectiva científica de reflexió psicològica científica, psicosocial i psicolingüística tan essencialment necessària en aquesta qüestió. L'informe ha resultat fructífer de diverses maneres. Per exemple, s'introduí el concepte de regla de submissió per desvetlar el caràcter de dominació lingüística de la tradicional «cortesia» lingüística en favor de les llengües dominants. Aquest concepte central canvia la visió sobre el significat del nostre comportament lingüístic i revela les conseqüències ocultes del comportament lingüístic usual. Després, en el monogràfic de 2004, ple de suggeridores aportacions al voltant de la qüestió, s'ha mostrat com la regla de submissió explica la recessió de la llengua (Melià, 2004) i, el que és més important encara, com pot utilitzar-se com a instrument de canvi en els processos d'intervenció enfront

de la submissió lingüística (Suay i Sanginés, 2004) en un exemple singular de com la creació científica i l'acció en la societat queden eficaçment enllaçades i compromeses en el canvi social. El monogràfic ha estat, doncs, una continuació i projecció singular de moltes de les anàlisis que la Societat havia presentat el 1997, ara actualitzades i enriquides per noves contribucions genuïnes d'un interès específic (per exemple, Doménech Zornoza, 2004, o Adell, 2004). Aquests fets donen raó pràctica d'una perspectiva del coneixement científic que em resulta particularment arrelada i valuosa, però, per inusual en aquest temps, ben necessària: el coneixement científic que vol ser servei a la societat de la que emana, el coneixement científic com a part del desenvolupament cultural de la societat a la qual pertany, el coneixement científic com a instrument de transformació i creixement d'aquesta societat.

TAULA 1

*Principal àmbit de contingut psicològic dels articles publicats
en l'Anuari de Psicologia de la Societat Científica de Psicologia (1994-2004)*

Àmbit de contingut psicològic	Nombre d'articles	Percentatge
Historia de la psicologia	2	3,92
Psicobiologia	4	7,84
Psicologia bàsica	2	3,92
Psicologia clínica	3	5,88
Psicologia cognitiva	2	3,92
Psicologia comunitària	1	1,96
Psicologia de l'atenció	1	1,96
Psicologia de l'educació	7	13,73
Psicologia de l'esport	3	5,88
Psicologia de la família	2	3,92
Psicologia de la salut	1	1,96
Psicologia de la seguretat	3	5,88
Psicologia de les addiccions	1	1,96
Psicologia del judici moral	1	1,96
Psicologia del llenguatge i psicolingüística	6	11,76
Psicologia del trànsit	1	1,96
Psicologia del treball	3	5,88
Psicologia del turisme	3	5,88
Psicologia evolutiva	1	1,96
Psicologia social	2	3,92
Psicometria	2	3,92
<i>TOTAL</i>	<i>51</i>	<i>100</i>

L'*Anuari de Psicologia de la Societat Valenciana de Psicologia*, des de la independència i el rigor característics d'una revista de psicologia científica, fa la seua tasca, silenciosa, pràctica, i fins i tot simbòlica, estenent any darrere any el que ha de ser enmig del que és.

REFERÈNCIES

- ADELL, M. (2004): «Els adolescents i la llengua», *Anuari de Psicologia de la Societat Valenciana de Psicologia, Monogràfic Llengua i Societat*, pp. 69-84.
- ADELL, M., E. CARBONELL, J. V. CORTÉS, O. LUQUE, I. MANSANET i J. L. MELIÀ (1997): «Informe de la Societat Valenciana de Psicologia a petició del Consell Valencià de Cultura sobre la realitat psicolingüística valenciana», *Anuari de Psicologia de la Societat Valenciana de Psicologia*, 4, pp. 93-120.
- DOMÉNECH ZORNOZA, J. L. (2004): «Presència social del valencià», *Anuari de Psicologia de la Societat Valenciana de Psicologia, Monogràfic Llengua i Societat*, pp. 11-38.
- MELIÀ, J. L. (2004): «Com es destrueix la llengua dels valencians: Un model binomial pels efectes de la regla de submissió lingüística», *Anuari de Psicologia de la Societat Valenciana de Psicologia, Monogràfic Llengua i Societat*, pp. 55-68.
- SUAY F. i G. SANGUINÉS (2004): «Un model d'anàlisi i intervenció en la submissió lingüística», *Anuari de Psicologia de la Societat Valenciana de Psicologia, Monogràfic Llengua i Societat*, pp. 97-113.

